ṠVOBODA ĊВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 142. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, JULY 28, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 28-го ЛИПНЯ 1988 Ч. 142. РІК. XCV.

ВИСЛІД ОПЕРАЦІЇ Г. СВЕРСТЮК ВИКАЗАВ ЗЛОЯКІСНОГО РАКА

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як поінформували телефонічно речники Дитячої лікарні у Філядельфії, де маленька Ганнуся Сверстюк перейшла операцію мозку, д-р Луїс Шут, головний неврохірург, який перевів у п'ятницю, 22-го липня ц.р. операцію витяв ядро тумора, який натискав на мозок. У понеділок, 25-го липня ц.р., лікарі подали вислід біопсії, який ствердив, злоякісну гліому на мозковому стрижні. Єдиний спосіб лікування — це радіотерапія.

Це лікування перебрав д-р Роджер Пекер, голова відділу невроонкології, який заявив, що за найновішою найкращою методою, яку вживається в ЗСА. Ганнуся буде діставати два рази денно насвітлення радіяцією продовж шести тижнів.

Дворічна пацієнтка знаходиться тепер в стабільному стані, притомна та пізнає свою маму. Марійка постійно є біля ліжка доні, читає їй дитячі книжечки та співає українські пісні. Дитина, як на перші дні після такої поважної операції, дуже скоро приходить до кращого стану так, що думають, ще в тому тижні розпочати терапію.

Д-р Р. Пекер вважає, що дальший стан здоров'я Ганнусі залежить від того, як вона буде реагувати на лікування радіяцією, але є надія що цей новий спосіб радіяції може задержати ріст тумору, хоча часами він відновляється. Тому можливість продовження життя є мала.

Датки на лікування Ганнусі Сверстюк можна складати на конто №14641-10 „Самопоміч" в Ню Йорку, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Помер адв. С. Ярема

С. Ярема

Джерзі Сити, Н.Дж. — Вже вранці, 26-го липня, „Ню Йорк Таймс", престижевий часопис Ню Йорку, подав на своїх сторінках сумну вістку для американських українців, що в понеділок, 25-го липня, перестало битися серце визначного американсько-українського діяча, адвоката Степана Яреми, який помер на 83-му році життя в його домі в Мангеттені, осиротивши дружину Ольгу, синів з родинами і всю українську громаду.

С. Ярема, правник і колишній асамблімен нюйоркської стейтової леґіслятури, розпочав свою працю стейтового законодавця в 1936 році, і був на цьому становищі до року 1944, репрезентуючи 61-ий виборчий дистрикт Ню Йорку з рамени Демократичної партії.

Як асамблімен він дуже помагав програмі цієї партії особливо в роки Другої світової війни.

Коли закінчилася його каденція в асамблеї, Степан Ярема і далі ревно працював для населення стейту на становищі дорадника меншин у стейтовій Комісії способів і засобів на протязі рівно трьох десятків років, від 1945 до 1975 року, а від року 1966 до 1972 був провідником демократів згадного 61-го дистрикту.

Але не тільки на полі американської політики визначився цей активний громадянин, але й серед української громади, зокрема ревно працюючи для добра Української Католицької Церкви, вірним сином якої він був.

Його повна посвяти праця була зауважена Апостольською Столицею, і Папа в 1980 році найменував св. п. С. Ярему лицарем ордену св. Григорія Великого — найвищим відзначенням Католицької Церкви для мирянина. Перед цим вирізненням св. п. С. Яреми як католика, у 1976 році за заслуги для української громади в Америці Український Конґресовий Комітет Америки, в особі мґра Івана Базарка, вручив адв. С. Яремі „Шевченківську Грамоту Волі", спеціяльно підкреслюючи серед багатьох заслуг цього громадянина теж його часто-густо безкоштовні адвокатські поради для української громади, що тривали від перших початків приїзду масової української еміґрації до ЗСА по Другій світовій війні і сливе до кінця всього його життя.

Панахида була відправлена в заведенні П. Яреми в середу, 27-го липня о год. 7:30, а похорони в четвер, 28-го липня, в год. 9-ій у церкві св. Юра, відтак на цвинтар Кальварії у Квінсі.

П. Побережний є організатором світового авіяційного спорту

Чикаго (м.б.). — В днях від 29-го липня до 5-го серпня ц.р. відбувається в Ошкаш, Висканcин, річна конвенція Експериментальної організації (спортового) летунства, основоположником і президентом якої є Павло Побережний, син українського поселенця.

Так представив себе Павло репортерові „Чикаго Трібюн", яка вмістила в недільному додатку до числа з 17-го липня дуже цікавий репортаж про цього українця. В 1953 році скликав П. Побережний у Мілвокі, де він проживає, сходини летунів-аматорів, на які з'явилося 30 чоловік. Тоді дав він початок організації, яка нараховує сьогодні понад 120,000 членів у 725-ох філіях товариства в 90-ох країнах світу.

„Любителі авіяції інспіровані Побережним збирались спершу у Френклін, біля Мілвокі. Коли їм стало там тісно, стали вживати летовище у Ракфорд, Ілл. Коли не вміщались вже й там, закупила організація величезну площу в Ошкаш, Виск., яких 50 миль на північ від Мілвокі, де вже досить місця.

Минулого року злетілось на те летовище, біля 750,000 учасників конвенції із 62 країн світу. На летовищі запаркувало біля 15,000 літачків. В час конвенції рух на тому летовищі тричі більший, як на найрухливішому летовищі світу О'Гер в Чикаго. Управа організації містилась зразу у пивниці хати Побережних. Нині в Ошкаш великі адміністраційні будинки, де працює постійно 135 службовців. В час конвенції затруднюється там біля 4,000 платних і добровільних працівників. Для обслуги гостей 27 ресторанів, не так багато мотелів, учасники залюбки „попасають" під крилами літаків переважно з родинами. На терені летовища є музей летунства, де приміщено 80 типів літаків особливої історичної вартости.

Кожного дня під час конвенції відбуваються пописи, головно акробатичні.

Сам Павло визначний летун-акробат, не знати тільки чи і ще нині пописується. Павлові 66 років. Його дружина, Ондрі, 62, теж очайдух, ходила по крилах літака в часі пописів чоловіка. Повнокровний акробат їх син Тома, 41. В акробатичних пописах беруть участь американські і чужинецькі літаки, які злітаються з цілого світу. Приземлюються в Ошкаш теж британський Конкорд та навіть наймодерніші військові літаки, як Б-1Б

А. Бриттан і Д. Біловус виступлять на Союзівці

А. Бриттан

Союзівка. — Як відомо, кожного тижня на Союзівці під час літнього сезону відбуваються мистецькі концерти. Заряд відпочинкової оселі УНСоюзу старається заанґажувати до участи в таких концертах найкращі мистецькі сили Америки і Канади.

У цьому тижні в суботу, 30-го липня ц.р., учасниками концерту будуть піяніст Давид Біловус з Каліфорнії та всім відомий скрипаль Адріян Бриттан.

Концерт розпічнеться, як і кожної суботи, о год. 8:30 вечора, а після концерту можна забавлятись при звуках оркестри „Трембіта" до пізньої ночі.

Негр остерігає перед „країною рад"

Джерзі Сити, Н. Дж. — Американський журнал „Ін сайт" з 25-го липня ц.р., подав цікаву статтю-рецензію чи радше інтерв'ю авторства Гелле Берінг-Янсена з негром-автором автобіографічної книжки про його 44-річне перебування в Совєтському Союзі. Книжка, про яку йде розповідь п. н. „Блек он Ред" написана Робертом Робінсоном у співпраці з Джонатаном Слевіном.

Інтерв'ю починається його розповіддю, що ще й досі вночі він прокидається зі сну й обмацуючи довкола себе хоче впевнитися, що він не в Совєтському Союзі. Дальше слідує опис зовнішнього вигляду Р. Робінсона й аж тоді починається розповідь про його перебування в СССР на тлі спогадів минулого. Розповідає він про його виїзд з Дітройту в 1930-их роках до Совєтського Союзу на працю, розказує про своє 44-річне там перебування як техніка та інженера і про свої марні намагання видістатися звідти впродовж довгих років.

Хоча Р. Робінсон вже 14 років у вільному світі, все ж таки деяких своїх навичок з тих часів він й досьогодні не може позбутися, як, наприклад, свою теперішню адресу і число телефону держить у великій таємниці. Він говорить про те, що до появи своєї книжки жив зовсім секретно і під чужим прізвищем зі страху перед російською помстою, але тепер, як сам заявляє, йому зовсім не страшно, бо його переживання вже появилися друком.

Р. Робінсон — уроджене́ць Ямайки з 1907 року. Освіту здобував на Кубі перед своїм приїздом до Ню Йорку, звідки на почуті поголоски праці поїхав до Дітройту, де дістав працю в автомобільній фабриці Форда як технік. Там наштов-

(Закінчення на стор. 3)

СССР не має наміру повернути Японії Курильські острови

Москва. — Один з помічників колишнього японського прем'єр-міністра Ясуґіро Накасоне, перебуваючи з візитою у Москві, заявив, що вперше становище, яке займає М. Горбачов у справі Курильських островів і далі стоїть на перешкоді совєтсько-японських відносин. Японія вважає, що відмова Совєтського Союзу повернути Японії острови, захоплені в кінці Другої світової війни, є головною перешкодою на шляху до підписання мирного договору між двома країнами.

Я. Накасоне, якого у Москві вважають представником нинішнього прем'єр-міністра Японії Нобору Такесіти, нагадав Горбачову, що чотири острови Курильської групи, так звані „північні території" Японії, були, як він висловився, „незаконно захоплені" совєтським диктатором Сталіном. На думку Накасоне, в рамках кампанії „виправлення помилок", яка провадиться нині в СССР, тепер треба було б, нарешті, вирішити справу про Курили, тим більше, що у спільній совєтсько-японській декларації 1956 року СССР висловив готовність повернути ці території після підписання мирного договору з Токіо.

Совєтський генсек, однак, у свою чергу нагадав гостеві, що совєтське керівництво у 1960 році змінило своє становище після того, як Японія підписала договір про безпеку зі З'єднаними Стейтами і фактично з'єднала свою долю зі західним бльоком.

Незважаючи на те, що в головній справі про „північні території" Накасоне не зміг добитися практично нічого, він, за словами одного зі своїх співробітників, залишився в цілому задоволений нинішньою візитою у Москву. Ще ніколи, за словами Накасоне, візитерам з Японії совєтський уряд не надавав таких широких можливостей для відкритого викладу своєї позиції. Всі чотири роки назад, сказав колишній японський прем'єр, совєтська цензура викреслювала з опублікованих виступів японських лідерів найменші нагадування про „спірні території". Цим разом Накасоне говорив про становище японського уряду, виступаючи в московському Інституті світової економіки і міжнародних відносин, а також давав інтерв'ю для совєтської телевізії.

Ясуґіро Накасоне передав М. Горбачову запрошення відвідати Японію і дістав від совєтської сторони запевнення, що генеральний секретар приїде з візитою в Токіо як тільки це буде можливо. Точна дата візити ще не узгоджена. Повідомляється, що міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе у цьому році відвідає Японію, щоб підготовити наступну візиту совєтського партійного лідера.

В ООН ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Ню Йорк. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Гавіє Перез де-Куеяр формально розпочав переговори про закінчення війни на Близькому Сході між Іраном і Іраком. У вівторок, 26-го липня, він відбув довшу розмову з міністром закордонних справ Ірану Алі Ахбаром Веляті, але розмови були перервані на короткий час після того, як згаданий міністер отримав повідомлення з Теграну, що іракські збройні сили врізались клином в іранську територію і продовжують бомбардувати з літаків, ракет і гармат позиції іранців. Вступні розмови закінчились однак пізно по полудні і міністер Веляті, зустрівшись коротко з кореспондентами, назвав їх „конструктивними".

Темою обговорення була резолюція Ради Безпеки ООН ч. 598 і 10 пропозицій, пов'язаних з нею із суґестіями, як треба починати двосторонні розмови між Іраном й Іраком, щоб започаткувати процес перемир'я і знайти шляхи до повного миру.

Перед зустріччю Веляті з Куеяром, амбасадор Бразилії до ООН Пабльо Ногуєра Батіста, який тепер виконує функцію президента Ради Безпеки, передав іранському міністрові суґестії 15-ох інших членів Ради і запросив його, після закінчення розмов з генеральним секретарем, виступити з коротким звідомленням на формальному засіданні Ради Безпеки ООН. Помічники генерального секретаря ООН сказали Веляті, що де-Куеяр робить заходи, щоб припинити бої на всіх відтинках фронту і що він в цій справі веде розмови через свого представника в Багдаді з урядом Іраку. Інші члени Ради Безпеки підкреслили, що вони дуже незадоволені поведінкою іракців на фронтах, які продовжують обстрілювати іранські військові частини, вживаючи при тому хемічну зброю, проти вжиття якої іранці вже віддавна протестують.

Другою важливою справою під час переговорів Веляті з де-Куеяром була пропозиція генерального секретаря ООН, щоб Іран використав свій вплив на мусулманські проіранські групи в Ливані і склонив їх до звільнення американських й інших закордонних закладників, що у свою чергу значно допоможе у розв'язці інших проблем, включно з припиненням війни між Іраном і Іраком. На думку Куеяра тепер вже немає жадного сенсу для Ірану тримати у закладі невинних людей, бо держави світу, в тому числі З'єднані Стейти Америки, не спішаться діяти під тиском терористів.

Мабуть відгукуючись на пропозицію генерального секретаря ООН, спікер іранського парляменту Гоятоліслям Гашемі Рафсанджані заявив, що Тегран готовий впливати на мусулманські групи в Ливані, щоб вони звільнили закладників, якщо ЗСА погодяться звільнити з американських банків покладене туди шахом Палеві майно в сумі кількох більйонів долярів. Очевидно, Вашінґтон назвав таку заяву Рафсанджані неповажною і відкинув пропозицію, бо справа звільнення закладників, мовляв, не має нічого спільного з другою справою.

УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ПРОМОВЛЯВ НА ПАРТІЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Коли перелистковувати пресу і журнали підсовєтської України, то завважується, що багато місця останніми часами присвячується роботі XIX всесоюзної конференції КПСС, яка завершилась 1-го липня ц.р. у Кремлі. Багато цікавих осіб виступало з доповідями на цій конференції, а серед них, як делеґат Борис І. Олійник, секретар правління Спілки письменників СССР, секретар правління Спілки письменників Української ССР.

У своєму виступі Б. Олійник говорить, що всі ті, які вислали його на з'їзд як делеґата, від високих чиновників до звичайних робітників „одностайні в головному наказі — твердо, всіма конституційними засобами домагатись того, щоб оновлення стало необоротним". Дальше говорить Б. Олійник про швидкий хід зміни, який застрашує не одного із чиновників. В їхніх головах ще не може вміститися реальність цього факту, що перебудова таки наступає. Б. Олійник у своєму слові каже: „У прожекторі гласності ще жорстокіше проступили білі плями в давній і зовсім недавній вітчизняній історії, які зяють чорними дірками від свинцевих чобіт культу".

В дальшому він згадує про боротьбу з фашизмом, а зокрема про страждання жінок, які за своїх чоловіків, братів, батьків, і коханих віддавали „і красу свою передчасно зга́слу, і останні сили. В ім'я рідної країни, з приводу якої дехто почав сумніватись: а чи була і чи є ця країна? Не знаю як у кого, а у мене і тих, хто послав мене на конференцію, є Вітчизна — Радянська Україна".

Внизу подаємо уривки з його промови, яку надрукувала газета „Літературна Україна" з 7-го липня ц.р. (без мовних чи стилістичних змін).

„І наша література, всі види мистецтва повинні змінювати, а не руйнувати зв'язок поколінь, берегти пам'ять не тільки про лихе, а й про те велике, неминуще що здійснили наші предки. В супротивному разі саме на безпам'ятстві може вирости чортополох, в заростях якого ми й не помітимо, як зійде отруйне насіння нового культу. А щоб усього цього повік не сталося, мені наказано вимагати: опублікувати нарешті, „білу книгу" про ті чорні часи, де з стенографічною чіткістю і точністю до кінця викрити не тільки Сталіна, а й визначити міру вини кожного з тих, хто його оточував, назвати поіменно не тільки жертви, а й тих, хто замислював і виконував акти беззаконня.

А оскільки в нашій республіці гоніння почалися

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

СХІДНЬОНІМЕЦЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство АДН повідомило, що державні органи безпеки Східньої Німеччини заарештували громадянина Федеративної Республіки Німеччини Йорґа Шенфельда і прокуратура обвинуватила його за порушення кордону між Східньою й Західньою Німеччинами. Така формула звичайно вживається східніми комуністами коли західні громадяни намагаються допомогти своїм рідним перейти нелеґально кордон на Захід. АДН не подає жадних подробиць цього випадку, але підкреслює, що його автомобіль марки „Мерцедес" поліція сконфіскувала. При тому західньонімецькі газети відмітили, що тільки в цьому році східньозахідний кордон перейшли нелеґально 150 німців.

ДО ВАРШАВИ ПРИБУЛИ чотири військові американські спеціялісти, які, на запрошення головного командування Варшавського Пакту, візьмуть участь в маневрах. Представник польського генерального штабу армії, повідомляючи про заплановані маневри військ цього пакту, заявив, що маневри відбуватимуться у північнозахідній частині Польщі і триватимуть приблизно один тиждень. „Американці, — додав польський інформатор, — будуть обсерваторами маневрів на протязі 48 годин".

ГАЗЕТА „ІЗВЄСТІЯ", орган Верховної Ради СССР, повідомила у понеділок, 25-го липня ц.р., що у вересні розпічнеться судова розправа над зятем колишнього генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, Юрієм Чурбановим, обвинуваченим прокуратурою у перекупстві і використанню державної служби для своїх власних користей. „Військова колеґія Верховного Суду СССР, — говориться в повідомленні газети, — вирішила притягнути до судової відповідальности Ю. Чурбанова і сім інших осіб, які співпрацювали з ним". В інформації ТАСС говориться, що Ю. Чурбанов присвоїв собі 1.1 мil дол., що перевищує заробітну платню середнього совєтського робітника за 270 років.

ПОЛЬСЬКА ГАЗЕТА „Жицє Варшави" повідомила, що варшавський народний суд реґабілітував одного із командирів польського спротиву Крайової армії, 72-річного Казімєжа Кравзе. В 1953 році Кравзе був засуджений на вісім років тюрми за участь в боях проти комуністичних партизанів так званої „ґвардії людової", яка діяла на території „Польщі" з наказу й допомогою Москви. Кравзе оспорював висунені проти нього закиди польським судом тому, що його відділи діяли на території Литви, в околиці Вільнюса, яка вже тоді не належала Польщі. Деякі польські газети писали тоді, що Кравзе був засуджений на підставі фальшивих зізнань, бо фактично суд не доказав йому вини злочину.

КОЛИШНІ ПОЛІТИЧНІ В'ЯЗНІ режиму Фіделя Кастра почали отримуавати дозвіл на виїзд до ЗСА і маленька частина з них вже прибула до Маямі на Фльориді. Згідно з договором між ЗСА і Кубою, з Гавани до Маямі повинні прибувати три рази в тижні колишні політичні в'язні, які вже були перевірені на Кубі представниками американської дипломатичної станиці і лікарями. Досі прибуло до ЗСА 430 політв'язнів і приблизно 750 осіб їхніх родин. У договорі говориться, що до кінця 1988 року ЗСА приймуть 3,000 колишніх кубинських в'язнів.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ КОРЕСПОНДЕНТА газети „Мальяр Гирлап", голова одної із комісій мадярського міністерства торгівлі, Ільона Гарді, заявила, що від 1-го січня наступного року в Будапешті буде відкрита біржа західнього типу. Вона підкреслила однак, що тільки власники компаній і більших підприємств зможуть купувати там акції. Гарді додала, що відкриття біржі було передбачене новим законом, який реґулюватиме приватні підприємства. Цей закон передбачає також зрівняння між державними кооперативними підприємствами і приватними компаніями і обмежить державну контролю над деякими видами промисловости і сільського господарства.

У СВІТІ

БАЗУЮЧИСЬ НА СТАТИСТИЧНИХ даних Департаменту праці, засоби масової інформації подали до загального відома, що значно зменшилося число тих, які у випадку безробіття беруть урядову допомогу. Менше, як 32 відсотки користуються допомогою з фонду безробіття, а це найменше число за цілий час 53-літнього існування цієї програми. Деякі економісти твердять, що такий стан може причинитись до сповільнення економіки.

ВЕЛИКІ ВИПАДИ ДОЩУ В останніх десятьох днях полегшили кліщі посухи в полудневих, середньозахідних і північносхідніх стейтах країни і цим оживили 13-більйоновий урожай сої та розбудили надії на врятування різних видів зерна. Не зважаючи на це, речники інженерського корпусу армії заявили, що ріка Місісіпі є 15 стіп нижче нормального рівня, а це дуже утруднює плаванню сотням барж.

НАЙБІЛЬШ ПРЕСТИЖЕВА нагорода за першенство у змаганнях вітрильників „Амеріка'с Кап", чи радше справа її законного посідання, перекидається по судах вже цілий рік і тільки у понеділок 25-го липня суддя найвищого суду нюйоркського стейту Кармен Бючемп Сіпарик, дала розпорядження представникам ЗСА і Нової Зеляндії вийти з судових заль і розпочати змагання 19-го вересня ц.р. Вручення цього трофею розпочалося 1851 року що було частиною лондонської виставки, а що Америка її тоді здобула, звідти і її назва. Ніколи ніхто не міг перемогти з тих пір американських змагунів аж у 1983 році вперше Австралія здобула перемогу. Американці знову відібрали трофей у 1987 році, а тепер на виклик Нової Зеляндії і наказ суду знову будуть змагатись.

ҐУБЕРНАТОР МАССАЧУСЕТС Майкл Дукакіс повернувся до свого бюра після того, як його офіційно вибрано кандидатом на президента ЗСА з рамени Демократичної партії. Одною з його перших функцій була зустріч з прем'єром Мадярщини Каролем Ґрошом, який приїхав на відвідини до ЗСА і зустрівся також з президентом Роналдом Реґеном, у вівторок, 26-го липня ц.р. Це вперше за 40 років провідник Мадярщини відвідує ЗСА.

ЦІКАВИМ ЯВИЩЕМ АМЕРИКАНСЬКИХ виборів є те, що засоби масової інформації та їхні кореспонденти аж до самих виборів розписуються на сторінках преси про ту чи іншу особу, яка може увійти з його вибором в склад найближчих дорадників. Такою особистістю являється Меделін Олбрайт, професор Джорджтавнського університету у Вашінґтоні, яка є дорадником в справах закордонної політики для демократичного кандидата Майкла Дукакіса. Меделін Яна Корбел Олбрайт народжена 1937 року в Празі у родині чехо-словацького дипломата Йозефа Корбеля, який попросив про політичний азиль і його отримав у ЗСА. Її академічні осяги включають докторат з Колюмбійського університету і вивчення Совєтського Союзу та Східньої Европи, як і знання чотирьох мов — чеської, французької, польської та російської.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН в понеділок, 25-го липня ц.р., віділав до Конґресу дуже справлений законопроєкт в справі знесення мит між Америкою і Канадою. Конґрес за попередньою домовою повинен би одобрити це впродовж 90-ох днів, тобто ще перед відпусткою Конґресу. Одначе ця справа в Канаді комплікується і правдоподібно призведе до голосування.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на „Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Згода на конвенції демократів і наука для нас

Найбільша за числом зареєстрованих членів американська Демократична партія опинилася у цьому виборчому році в особливо трудній ситуації. Вона не мала ні одного загальновідомого поважного кандидата з кваліфікаціями на президента такої великодержави, як Америка. Первісний „першун", колишній сенатор Ґері Гарт скомпромітувався любовним скандалом, а сім інших кандидатів були такого малого формату, що їх американські засоби масової інформації назвали карликами. Надиво, один із цих карликів, губернатор стейту Массачуссетс, Майкел Дукакіс, син грецького імігранта, почав здобувати стільки делеґатів у стейтових передвиборах, що перевищив ними число, потрібне для офіційної номінації на партійній конвенції. Але мав упертого і непоступливого суперника, муринського проповідника Джессі Джексона, який, затративши всякий автокритицизм, повірив, що може бути президентом, або щонайменше заступником президента і заповів, що буде за це боротися на партійній конвенції.

Поважні діячі Демократичної партії зрозуміли, що коли б на її конвенції прийшло до сварні і виявилося, що партія розколена — мрії про Білий Дім пішли б у дріб'язки. І тому сенатор із правого, консервативного, крила Демократичної партії Ллойд Бентсон погодився стати заступником президента при Дукакісі, членові крайнього лівого ліберального партійного крила, а Джексона укоськали обітницею, що він дістане в уряді Дукакіса високий пост. І минулотижнева конвенція Демократичної партії пройшла спокійно, в атмосфері взаємного погодження. Інша річ, що тамошні промови подобали на ділення шкури ще живого медведя, бо всі промовці не піддавали найменшого сумніву, що Майкел Дукакіс буде президентом. Промову Дукакіса, в якій він прийняв номінацію на офіційного представника партії, написав якийсь добрий і зручний фаховий журналіст, бо у цій промові промовчано все контроверсійне, що стосується особи і кваліфікацій Майкела Дукакіса, зате прикрашено її китицею патріотичних квіток і навіть реверансом у сторону президента Реґена.

Наче автоматично насувається порівняння з українською дійсністю. Члени Демократичної партії зрозуміли, що вони мусять замиритися, бо інакше грозить їм загибель. Провідники українського зорганізованого життя у діяспорі не дійшли ще до того зрозуміння, що дійсність в Україні і в діяспорі така, яка силує українців замиритися, бо нам грозить загин — в Україні „злиття націй", у діяспорі асиміляція до чужомовного оточення. Усі наші туристи з Америки чи Канади раз-у-раз стрічаються в Україні з турботливими запитами від своїх рідних і знайомих: „чого ви сваритеся?!" Українські люди поза Україною не розуміють, що мудрі античні римляни викували дві аксіомні правди: „Часи зміняються і ми зміняємося з ними" та „Історія є вчителькою життя".

Наші земляки все ще думають категоріями з-перед півсторіччя наче би ми все ще жили під пануванням післяверсайської Польщі, а не в Америці чи Канаді з їхніми конституціями і цілком іншими способами та вимогами життя. У нас все ще існують три „середовища" з цією самою назвою ОУН, у нас все ще фігурують назви політичних партій, які здебільшого стали вже фікціями, у нас все ще існує яскрава різниця між співом у церквах „В єдності сила народу — Боже нам єдність подай" — та реальною дійсністю. І нічого не навчила нас і не вчить історія. Ми бачимо, як колишні смертельні вороги Франції і Німеччини замирилися і є льояльними членами НАТО та Европейської економічної спільноти, але у нас все ще є не тільки окремі одиниці, але й цілі групи, для яких актуальною є пісня до слів Івана Франка „Не пора... ляхові служить", хоч лях так само у московській неволі, як „самостійна" Українська „Радянська" Республіка.

Ми бачимо, як чужі народи, серед яких ми опинилися, ми, ізгої з рідної землі, мають державницький патріотизм, який наказує підпорядковувати партійні і персональні амбіції інтересові держави.

У нас безумовно існує патріотизм, але не державницький, а національний, партійницький, або й індивідуальний. Невже не можемо взяти собі за приклад отих американських „карликів" і людей різного формату та різного світогляду з однієї американської Демократичної партії, які проявили в минулому тижні свою єдність?!

М. Платковський

ҐОРБАЧОВ В ЦЕНТРІ УВАГИ

Не тільки, звичайно, особа самого Ґорбачова, але весь Совєтський Союз, Москва і Кремль знаходяться в центрі уваги політики західнього світу. Захід прислухається і приглядається до того, що тепер діється в СССР. Це, зрештою, зрозуміло, бо СССР — це потужна імперія, від постави якої залежить та чи інша констеляція світової політики. Отже, така постава Заходу не вражає. Вражає, одначе, те, що, як виглядає, Захід не має своєї самостійної й активної політики супроти Москви. Виглядає так, що Захід простосовується до того, чого хоче і вимагає Москва. Наприклад, чотири побачення — зустрічі президента Реґена з Ґорбачовим відбулися лише тому, що цього зволила бажати також Москва, — інакше їх не було б.

Коли відбуваються зустрічі держав західнього світу, то виглядає так, що на них обміркується лише те, на що може піти Москва, — якоїсь „наступальної" політики Заходу супроти СССР там годі спостерегти. Те саме стосується внутрішніх подій в Совєтському Союзі: політики Заходу цікавляться лише інформаціями про ці події, але не займають становища до цих подій. Вдасться, скажімо, Естонії або Латвії здобути майже повну незалежність; ну, то це може навіть із сатисфакцією занотують на Заході, але не зробиться нічого такого, щоб зусиллям цих балтицьких країн прийти з допомогою. Звичайно, є політичні кола на Заході, які готові проявляти більш активности у справах СССР, але ці коли не є міродайними, це приватні кола, які не сягають до урядових кіл цієї чи іншої держави.

Є багато справ щодо яких Захід мав би проявляти активність — незалежно від того, як до цих справ ставиться Москва. Назвімо кілька прикладів. Проблеми африканського простору й африканських самостійних держав. Тут інтереси Заходу не тільки інші, але майже завжди протилежні до інтересів Москви. Проблеми арабського світу, в яких Захід ніяк не знайде такої тактики, щоб усунути звідтіля впливи Москви. В Азії теж не бачимо великої активности західнього світу. Якщо, наприклад, Москва таки виведе свої війська з Афганістану, то це не буде заслугою дуже кволої допомоги антисовєтським силам збоку Америки чи інших, а в першу чергу — заслугою геройської постави афганських борців за свободу.

В кволій політиці Заходу відограє ролю бракєдности серед його складових частин. Чи европейські союзники Америки з НАТО завжди і в повній мірі підтримують такі чи інші заходи американського уряду? Чи поміж европейськими членами НАТО бачимо солідарність у часом дуже важливих справах? Навпаки, — там нерідко спостерігаємо, що ці держави конкурують і перешкоджають собі взаємно.

Змальований попередньо стан паралізує у багатьох випадках політику Заходу і ставить її у невигідне становище супроти політики Совєтського Союзу. Якщо саме під цю пору є багато можливостей використати трудне становище Москви у багатьох ділянках, то Захід займає вичікуюче становище. Постає питання: чого вичікувати? Аж поки Москва справиться із своїми труднощами?!...

Хоч українська проблема не входить в актуалія міжнародної політики, проте слушно виринає питання: чому українська проблема напотикає саме тепер на нагінку з багатьох сторін? В світовій пресі чуються тепер голоси, що від постави українців на батьківщині буде у великій мірі залежати майбутнє совєтсько-російської імперії. Якщо українці здобудуться на таке опозиційне відношення супроти Москви, як воно має місце в балтицьких країнах, то це може означати упадок совєтсько-російської імперії. І от саме тепер помічаємо шалену нагінку на українство в певних колах Америки і головно в Ізраїлі.

Справа Дем'янюка — це не його особиста лише справа, бо за нею стоїть Москва. Кидаються обвинувачення не лише до особи Дем'янюка, але до українців узагалі. Мимоволі виникає питання: чи нагінкою на українство, що становлять собою небезпеку для міці совєтсько-російської імперії, Ізраїль і певні американські кола, та й у інших країнах Заходу, хочуть здобути для себе „благосклонність" Москви?! Якщо це так, то така гра може мати небезпечні наслідки для самих „грачів"...

О.Т.

РЕВОЛЮЦІЯ ЙДЕ ЗНИЗУ

I.

Вся голосна дискусія про гласність і перестройку, що їй була присвячена і спеціяльна конференція піввікової важливости у Москві, в Україні обмежується майже виключно літературними проблемами, що включають теж справу мови цієї літератури. В дискусії беруть участь головно письменники та деякі діячі науки, і всі вони тримаються справи літератури та ще мови і природного середовища країни, якій загрожує непередумана, хоч і плянова, технічна перебудова. Це добре, що наші письменники почали відкрито говорити про проблеми мови, яка під опікою нового соціялістичного закону, започаткованого ленінською системою, поволі зникла з ужитку і в урядах, і в школах, і навіть із дитячих садочків, і вже витиснена з ужитку у щоденному побуті; добре, що намагаються привернути літературі твори знищених оцим новим ленінським режимом письменників і реґабілітувати і їх самих; добре, що підняли крик проти надмірного й насильного застосування технології в Україні, включно з будовою великої кількости атомних реакторів, що загрожує звичайному природному життєвому середовищу країни. Але вся ця дискусія, відбувається в замкнутому колі письменників і малого круга інтелектуальних працівників та не виходить поза це письменницьке оточення. Про цю дискусію читаємо в літературних журналах і виданнях, її часом підтримують і читачі цих видань, але її не бачимо у ґазетах і журналах загального значення. Ніякого відгуку про цю дискусію не можна прочитати досі ні в „Комуністі", ні в „Правді України", ні в інших республіканських ґазетах, а в місцевих партійних органах і поготів.

Та й самі письменники почали цю дискусію завченими методами отої насильно впровадженої ленінської системи. Самий проєктодавець перестройки Ґорбачов намагається відкликатись до народу, бо саме народ мав виконувати владу почерез свої ради, а наші письменники свої домагання ставлять саме під адресою цієї скомпромітованої вже довгими десятиліттями влади, мовляв, хай влада приверне право українській мові у високих школах, хай влада відкриє більше дитячих садочків з українською мовою, хай влада дозволить друкувати ті чи інші твори і реґабілітує письменників, які були колись знищені отим же самим режимом. Зрозуміла річ, що ми ще не чули, щоб десь відозвався голос про господарську перебудову України, яка від семидесяти років є просто колонією Москви і залишена на поталу колоніяльній експлуатації.

Що можуть дати оці відклики до влади, коли знаємо, що саме оця влада довела до того стану, в якому опинилась Україна, включно з оцим гідним жалю станом української мови, що є в осередку уваги українських письменників, для яких мова — це не тільки основна вартість, але й засіб заробітку. Та й у своїх професійних, а значить життєвих проблемах, письменники виказують ту ж саму безпорадність. На своїх засіданнях і конференціях вони дискутують відкрито про оті часи застою, коли у провід письменницької організації війшли різні висуванці з титулами лавреатів, відзначені преміями і нагородами.

Та чому тільки нарікати? Чи не пора направити оце лихо? Просто змінити провід письменницької організації, замінивши усіх тих відзначених лавреатів. І сама перебудова в письменницькій організації повинна йти, — як це і наміти в Ґорбачов, — революційним шляхом. Раз революція, тож і треба діяти революційно. Правдою і честю треба сказати, що в Україні немає організації українських письменників. Це, що являє з себе Спілка Письменників України, — це в дійсності відділ Спілки Письменників Совєтського Союзу. Погляньте до довідника письменників, і там ясно подано при кожному письменникові, що він є членом СПСС. Про ніяке членство в Спілці Письменників України і згадки немає.

А ось в Чехо-Словаччині є Спілка Письменників і чеських і словацьких, а при тому і відділ, що об'єднує українських письменників. Тож і треба було б, щоб українські письменники в Україні мали свою власну організацію — організацію українських письменників, які пишуть українською мовою. Завданням письменників є самим зорганізувати своє професійне життя. Чому нарікати на тиражі? Тиражі повинен визначувати читач, а не партійні бюрократи від публікацій. Теж і гонорари не повинні визначуватись різними літературними фондами, але почитністю самих авторів. Є почитний автор, його книжку широко читають, тож і купують, тоді і гонорар у нього буде більший. Це буде селекція самих письменників і не треба буде нарікати, що в літературу пішли коло літературні осібняки, які під партійним омофором зайняли передові позиції і разом з тим дістають усі нагороди і премії та право говорити в імені української літератури.

Подібна справа з так званою реґабілітацією. Не багатьом вона потрібна. Всі ті автори, що їх тепер пробують реґабілітувати, — це вже історія. Треба вивчати правильно історію, і тоді вийде правда наверх про тих замовчуваних чи просто вилімінованих письменників. Важніша справа — теперішній процес літератури. Ось загинув у концтаборі сучасний великий поет Василь Стус. Його ніхто не реґабілітує, а це саме добра нагода для реґабілітації, бо це таке саме замовчування і елімінування з літератури, як це робили давніше.

Здається, що реґабілітація давніше замовчуваних письменників потрібна для того, щоб тепер показати їх у викривленому світлі як „справжніх ленінців". Діє спеціяльний відділ для цієї косметичної обробки письменників для реґабілітації; в цьому відділі активні літературознавці і критики так підроблять письменника, що він після реґабілітації ще більш викривлений, як був викривлений оцим замовчуванням. Одну брехню хочуть перевищити другою.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Прапрем'єра опери „Олеська баляда" у Львові

Як же це українська людина на еміґрації має знати, коли то відбулось у Львові перше виконання (і дальші представлення) новоствореної опери нашим молодим і талановитим композитором Богданом Янівським „Олеської баляди", коли навіть його перше наймення було лінько газетам надрукувати; бож „Б" може бути і Борис тощо. Зрештою це саме зустрічаємо в програмках, де немає поданих цілісних імен виконавців, тільки початкові літери. А виконавці настільки важливі, що їхні не лише прізвища, але й імена годилось би знати. Чи це провінціоналізм, адміністраційно-журналістичне недбальство, гніт окупанта чи цього всього потроху, важко вирішити. На кожний випадок, таке давніше в нас, у Львові, ніяк не могло було приключитись. О, як же Ти підупала під московським караулом, Україно!

Зате все таки відрадніше стає на душі, коли стверджуємо, що наші мистецтвотворці не піддаються ворожому навісному поневоленню, та наперекір окупантові потрапляють творити і цінноші національні. Бо саме опера „Олеська баляда" оспівує не якогось там російського-большевицького шпигуна Зорґе (ця „опера" робота не-українця), а історичне минуле навіть Західньої України. Прапрем'єра її відбулась два-три роки тому.

Лібретто опери на три дії, п'ять картин із прологом, побудоване на повісті досить відомого письменника Романа Іваничука „Черлене вино" (дехто на еміґрації навіть має цю книжку). Іваничук бажає свєю творчістю закарбувати своє наймення в українській літературі власною творчістю. А відомо, що в большевицьких обставинах — це складне діло. Пише він на сучасну та історичну тематику. Відомі його роман-трилогія „край битого шляху", роман „Місто", з новель „Прут несе кригу", „Тополина заметіль" та інші, з історичних творів — „Мальви", „Манускрипт з вулиці Руської" та згадане „Черлене вино". Одержав він за свої праці і деякі відзначення, хоч урядова критика смикала його цупко. Все таки став він навіть лавреатом Шевченківської премії 1985 року.

Богдан Янівський — це молодий музикотворець, відомий особливо добре загалові як композитор естрадних пісень. Оцим він нагадує нам чітко іншого, теж західньоукраїнського композитора, Анатоля Кос-Анатольського. Янівський компонує музику і до драматичних вистав і до кінофільмів. Творчий він і в ділянці симфонічної музики. Згадати б хоч би його „Лісові картини" (сюїта), „Танцювальна сюїта", „Концертна увертюра" та інші, а теж „Концерт для фортепіяно" з оркестрою, сонату „Рондо", „Прелюдії", „Варіяції на українську тему" тощо. „Олеська баляда", — це його перший музично-театральний твір. Авторами лібретта до опери, крім самого Іваничука, є Р. Кудлик та І. Лацанич, головний дириґент Львівської опери.

Дія опери розпочинається у місті Олеську на замку старости Прислужича-Рогатинського Івашка гуртовою сценою з музикою. А дальша дія відограється у місті Луцьку й у Львові та закінчується на замку в Олеську. Один із протаґоністів — красень, гусляр-співак Арсен здобуває своїм співом серце дочки Івашка, Орисі, вже під час прологу опери.

Однак замок в Олеську стоїть під загрозою польського наїзду під проводом Пйотра і Яна Одровонжів (влучне наймення) зі Львова. До них долучується і литовський князь Свидригайло, який перед тим був по українській стороні. Івашко не сприяє коханню дочки Орисі й Арсена, бо заміряється видати її заміж за поляка Адама. Він не знає, що Адам має підступом допомогти полякам здобути Олеський замок. Оцей підступ і зраду викриває Арсен і вбиває Адама.

Замок в Олеську з рідними оборонцями, сповнений завзяття і віри в перемогу, приготовляється до оборони перед польською навалою. Ідея Олеської твердині символізує національну самовизначеність українського народу.

Тому, що за малокультурними розпорядками окупанта, Львівська опера не може спромогтись, щоб на кожне представлення надрукувати програмку з належною датою та поданням імен виконавців, тому в загальній програмці знаходимо прізвища співаків чи співачок аж у потрійних обсадах. А дати вистав дописують там тільки. І ось так щодо обсади роль, — то для старости Івашка надруковано аж три прізвища баритонів: О. Врабеля, І. Кушплера і С. Тарасовича. Відомо, що найкращий із трьох засадничо буває отой перший вичислений; він і співає прем'єру. Для ролі Орисі (сопрано) добачуємо теж трикратну обсаду: Л. Божко, О. Гавриш і Ніну Мельник (цю молоду співачку зі знаменитим лірико-драматичним голосом чув автор цих рядків на одній імпрезі спантеличених лемків 1985 році, у ЗСА Тоді вона не була ще членкою Львівської опери). В ролі тенора Арсена знаходимо вже тільки двох виконавців (значить брак тенорів): О. Данильчука та В. Ігнатенка. Деякі зі співаків — це т. зв. „народні" чи „заслужені артисти" України.

(Закінчення на стор. 3)

Яр. Климовський

„МИСТЕЦТВО БОЙКІВСЬКОЇ ЦЕРКВИ" І „ЛІТОПИС БОЙКІВЩИНИ"

II.

Зрозуміло, що до книжок, що є записками НТШ і входять в Історично-Філософічну Секцію, вимоги є більш строгі ніж до інших книжок. Книжка, про яку звітую, хоч у загальному на належному науковому рівні, та все ж вона створює враження, що постала в деякому поспіху. Вкажу на наслідки цього поспіху, бо вірю, що книжка про архітектуру Бойківщини не останнє видання Товариства „Бойківщина", що всі ми на помилках учимося, набираємо досвіду. В першу чергу впадає в очі, що на обкладинці назва книжки „Мистецтво бойківської церкви", а на титульній сторінці — „Архітектура бойківської церкви". Обидві назви добрі, але чому вони різні?

Оформлення обкладинки наскрізь мистецьке — і церковця на ній добре підібрана і літери без закиду, лише не названо мистця, що її оформив. Мені здається, що не провірено якслід тексту, — наприклад, у випадку назви повіту. Надруковано: „В Біличу Горішньому, повіту Старий Самбір" (ст. 91), а повинно б бути повіт Самбір, бо Старий Самбір, як повітове місто довгі роки до вибуху Другої світової війни, перестало ним бути, хоч ще декілька літ була там т. зв. Експозитура тільки для деяких справ.

У розділі „Бібліографія" позиції не позначені числом. Не подано, хто виконав мапу. Бракує індексу, а він необхідний. Також було б ліпше, якщо б зміст був на самому кінці, тобто перед мапою Бойківщини.

Не зважаючи на вказані малі недотягнення, книжки „Архітектура бойківської церкви" — це одна з важливих позицій у діяспорі тим більше, що своєрідність національних рис виявляється саме в особливостях архітектури, й тому за цю книжку належить признання Товариству „Бойківщина".

„Літопис Бойківщини" — ч. 2/46 (57), липень-грудень 1987. Не раз, не двічі були відгуки в „Свободі" на піврічник „Літопис Бойківщини", — журнал, що його видає головна управа Товариства „Бойківщина". „Літопис" починається статтею Мирослава Семчишина „Іван Франко — скульптор модерної нації". Стаття сильна, написана з нагоди 130-річчя з дня народження і 70-річчя з дня смерти. Про „Архітектурні скарби бойків" знайомить нас А. Данилюк. Бойківські хати, — читаємо, — настільки архітектурно цікаві, що деякі з них, як, наприклад, із села Тухольки, Скільського району, находиться в музеї під голим небом, докладніше на полях під Львовом.

У статті Мирона Утриска „Бескиди" можна прочитати, що в труднодоступних бескидських лісах можна ще стрінути бурого ведмедя. Є тут також вовки й олені. Про „Географічне положення міста Турки" коротко подає Мирон Утриско. Сучасна дійсність є така, що деякі колишні повітові міста стали районовими й підупали, а деякі більші міста значно піднеслись, розбудувались, чисельно збільшились.

Д-р О. Соколишин пише про „Боротьбу УПА за Українську Самостійну Соборну Державу на Бойківщині". Далі Євген Дмитрик містить один із своїх повстанських нарисів — „Гошівські дзвони б'ють". В. Евстахевич пише про о. Остапа Нижанківського як композитора, в 125-річчя з дня народження. Про Василя Ґренджу-Донського з приводу 90-річчя з дня його народження є стаття Ю. А. Ш.

Про життя мистця-маляра Корнила Устияновича — тут уміщено статтю Івана Боднарука, в якій читаємо: „У 1893 році відбувся у Львові цікавий політичний процес перед судом присяглих проти Корнила Устияновича і Степана Томасевича за зневагу польського намісника Казимира Бадені. Прокуратор обвинувачував обидвох цих малярів за те, що, малюючи церкву в Бутиневі, Жовківського повіту, на образі в пеклі помістили шляхтича з обличчям Бадені. Мистців боронив молодий ще тоді адвокат д-р Кость Левицький. Розправа закінчилася звільненням обидвох мистців".

Мирон Утриско далі згадує двох визначних священиків: священика-героя о. М. Винницького й о. д-ра М. Сопуляка (золотий ювілей священства). Про о. Ю. Кміта в 115-у річницю з дня народження пише М. К.

У журналі є знаменита стаття (понад вісім сторінок) — своєрідний вклад в історію української кооперації, талановито написана і з дотепним забарвленням Миколи Кавки-Мамая. Назва її — „Сл. п. інж. Осипові Бандері". Автор має, як то кажуть, добре перо, добрий стиль. Вірю, що й продовження тексту, що його заповів автор у наступному числі журналу, буде не менш цікаве, не менш захоплююче. У цьому числі журналу є ще два вірші: „Дністер" Остапа Винницького і „Бойківська баляда" Якима Вечера. Це добре, що в журналі є місце для віршів, вони не тільки переплітають прозу, урізноманітнюючи матеріял, але є прикрасою журналу. Яким Вечер — автор теж гумористичного оповідання бойкині Крупихи. Колориту розповіді додає бойківська говірка і збільшує дотепність.

Журнал замикають вісті з головної управи т-ва „Бойківщини" та доречна „Сумна сторінка". На чоловій сторінці обкладиники вміщена світлина св. п. проф. Олександра Татомира, доброго журналіста і містоголови головної управи Товариства „Бойківщина", що помер 29-го червня 1987 року і втрату якого відчуває і Товариство і загально наша спільнота. Заповіджено, що в черговому числі „Літопису" буде поміщений перебіг життя Покійного, людини не лише великих особистих вальорів, але зразкового громадянина та патріота.

„Літопис Бойківщини" — цінний журнал, бо він, крім інших матеріялів, знайомить читача з тією частиною нашої рідної землі, яка видала велику кількість визначних людей. Вистане згадати гетьмана Конашевича-Сагайдачного, а після нього — цілий ряд єпископів, архиєпископів, учених, поетів, письменників та інших визначних українських діячів. Вартість „Літопису" ще і в тому, що цей журнал головним чином закріплює досліджені матеріяли з історії, культури і побуту Бойківщини.

Зацікавленим оцими двома виданнями подаємо адресу: „Boykiwshchyna", 222 Brandywine St., Philadelphia, Pa 19132.

Клюб 60+ з Парми відвідав Віндзор

У вівторок, 14-го червня ц.р., 45 членів Клюбу 60+ українського православного собору св. Володимира в Пармі, Огайо, відвідали парафію св. Володимира у Віндзорі, Онт., та зустрілись з парафіянами і оглянули музей.

На знімці вгорі — о. Володимир Макаренко, настоятель парафії у Віндзорі, о. протоієрей Степан Ганкевич та о. Іван Наконечний з парафії в Пармі, Ірина Павлишин, голова Клюбу 60+, та члени. Клюб 60+ зорганізувався в 1981 році та нараховує тепер приблизно 100 членів. Зустрічаючись два рази в місяць, члени Клюбу 60+ працюють для добра парафії та громади, і ведуть гарне товариське життя.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

задовго до 37-го, варто з'ясувати ще й причини голоду 1933 року, який позбавив життя мільйонів українців, назвати теж поіменно тих, з чиєї вини сталася ця трагедія.

Нарешті поіменно викрити доносщиків, які поставляли екзекуторам суціль наклепницький „компромат", „засвітивши" імена таких „стукачів" минулого, ми завдамо превентивного удару і по тих, хто ще тільки збирається взятися за цю брудну справу.

Один з тяжких наслідків культу — перекручення ленінської національної політики. Не варто шукати винних по регіонах. Адже біда універсальна. У цьому плані однаково тяжкі і наслідок і причина. Наслідок, зокрема, на Україні, такий: національна мова опинилася майже на околицях духовної і матеріально-виробничої діяльності народу. Вона поступово якось зникає з діловодства, з державного і партійного вжитку. Більше того, в багатьох містах вже не існує шкіл рідною мовою. Майже в усіх вищих навчальних закладах студенти позбавлені можливості навчатися мовою своїх матерів, не говорячи вже про дитячі садки.

У цьому питанні не повинно бути різночитань. Треба на державному рівні створити режим найвищого благоприяння функціонуванню рідної мови в усіх сферах і на всіх поверхах суспільства, підкріпивши теорію правовими законами, аж до притягнення до відповідальності осіб, які перешкоджають розвиткові національної культури.

З цього, природно, виростає і проблема виховання культури міжнаціональних відносин. І не тільки в аспекті гуманітарному. Я привіз звернення до XIX Всесоюзної партконференції громадськості республіки „Про перегляд програми розвитку енергетики на Україні", під яким стоять понад шість тисяч підписів. Зарозумілість і зневага деяких союзних інстанцій, і насамперед Міненерго, до долі України межує не тільки з якоюсь немилосердною жорстокістю, а вже й з образою національної гідності. Я згадую, як, вимагаючи будівництва Чорнобильської АЕС, дехто, посміюючись над „українським синдромом", подейкував: так це ж настільки безпечно, що можна змонтувати реактор під ложе молодятам.

Ми не опустимося до того, щоб рекомендувати „дотепникам" ставити свої ліжка біля четвертого реактора. Але ми вправі поставити вимогу притягти до персональної відповідальності проектувальників, які припустилися найгрубіших прорахунків у виборі майданчиків для АЕС на Україні. Зокрема, спорудження Ровенської АЕС на карстових землях уже призвело до перевитрати багатьох мільйонів народних карбованців. Будівництво Кримської АЕС на тектонічних розломах в умовах підняття ґрунтових вод загрожує катастрофою. А проект спарених енергоблоків 3-го і 4-го на ЧАЕС, а радіоекологічна обстановка, яка склалалася після аварії на ЧАЕС у Київській, Житомирській, Чернігівській, Ровенській, Черкаській областях і деяких районах нашої синьоокої сестри Білорусії?

А історії з Чигиринською АЕС, будівництво якої під тиском громадськості обіцяли зупинити, але ширяться чутки, що будують?

Відомо, що за наявністю водних ресурсів на одного жителя Україна займає одне з останніх місць. А нам ще хочуть підсунути канал Дунай — Дніпро, тобто стічну воду всієї Європи перекинути в Дніпро. Що це — недоумство чи лихий замір, як говорять у народі? Що б там не було, але я одержав наказ вимагати взяти під громадський контроль цей розгул і спинити заїжджих проектантів, які розгулюють по Україні та інших республіках у стилі плантаторів, незважаючи ні на інтереси, ні навіть на саме життя аборигенів.

У зазначеному зверненні подано науково виважені альтернативи. Не треба лише відразу „шити" розпізнавальні знаки в тому розумінні, що хтось не хоче АЕС саме на Україні, а хай, мовляв — у інших. Ні, природно, ми за розвиток енергетики. Але ж є межі насичення, і переступати які просто злочинно.

У перебудові немає дрібниць, усе важливо. І неухильно дотримуватись правила двох строків на виборних посадах. Особисто я вніс би пропозицію: відпрацювала людина, скажімо, два строки. Хай після цього з вершка піраміди влади кидається прямо в океан практичного життя і поборється із стихією мінімум п'ять років. Потім, після цієї паузи, її можна знову обирати, якщо, звичайно, вона не просто добре відсиділа згадані два строки, а й від душі попрацювала, якщо їй дозволяють вік і здоров'я, і, звичайно, якщо цього хочуть люди. Тут я, незважаючи на полярні світоглядні позиції, абсолютно солідарний з президентом США Рейганом. І справді: навіщо ображати людей, якщо вони хочуть обирати людину ще раз?

Що ж до атестації комуністів, то я спинився б на такому варіанті: просто узаконити рівноправність партійців та безпартійних при русі по ієрархічних щаблях. Це б мало освіжаючу дію. Адже, будемо до кінця відверті, дехто добивався партквитка як хлібної картки. Партія, звичайно ж, не кооператив, але вся справа в тому, що саме в кооперативі не тримають кар'єристів, там треба працювати. Так навіщо кар'єристи в партії?

І своєчасно зістикувати нарешті два поверхи, що намітилися в перебудові. Умовно перший, де в поті чола працюють вчені і теоретики, які вже доперебудовувалися до того, що раптом поставили собі питання: а що ж ми взагалі побудували? І це на восьмому десятку Радяської влади питають люди, які до останньої миті заробляли гроші на теоретичному обґрунтуванні цього самого „щось"!

І справді: страшенно далекі вони від умовно другого поверху, де реально працює народ! Майже як декабристи. З тією істотною різницею, що справа останніх не пропала, а ось від „першого поверху" поки що дуже мало хоча б ділових пропозицій.

Важливо до кінця довести і справу „про підпільних мільйонерів". Оскільки серед останніх, запевняю вас, не знайдеться жодного Сави Морозова, який добровільно пожертвував би свої награмадження на революційну перебудову, слід кинути всі наявні засоби НТР, щоб відшукати рукотворні золоті жили і передати виявлену валюту на дитячий фонд: бо ці мерзотники насамперед крали в дітей. Решту Радянському фондові культури, який би використав це золото на виховання у нинішнього і грядущих поколінь почуття міри".

Українці Кентакі вшановують Тисячоліття

До цілого ряду святкувань цієї знаменної епохальної події в історії нашого народу долучився і наш скромний стейт, дарма що в ньому лише горстка українських родин.

Ініціятором цього свята була наша невтомна голова 417-го Відділу УНС Оля Дробоцька, яка не пожаліла ні часу, ні трудів, щоб цей наш 1000-літній ювілей, а також День Єдности, якнайгідніше відсвяткувати. Нелегко такі задуми переводити в життя по університетських місцевостях, де багато „любителів" Москви, які туди часто подорожують, і, збаламучені совєтською брехнею, вертають захоплені Росією та її „благами". Вони здебільша мають вплив на місцеві засоби інформації і тому тяжко з ними боротися. Але при Божій помочі й це наша Оля переборола, доказуючи тим, що й „один в полі воїн".

Вже три тижні перед святкуванням заговорила про наше Тисячоліття місцева преса, радіо та телевізія міста Бовлінг Ґріну. Роздано багато літератури на цю тему, включно із зверненням Папи Івана Павла II про 1000-ліття до українців-католиків. Місцева католицька церква Св. Духа поставилась до пляну святкування прихильно, запрошуючи всіх своїх парохіян взяти масову участь в Богослуженні. Посадник міста Пеці Слон видала проклямацію на честь Тисячоліття Християнства Руси-України.

Вже півгодини перед Службою Божою церква заповнилася вірними, серед яких були присутні майже всі українці Кентакі, що з'їхалися до Бовлінг Ґрін у цей пам'ятний день 29-го травня 1988 року.

Наш вірний приятель і душпастир отець Іван Бирк з Луївілю в асисті місцевого пароха о. Кларка відправив у нашому обряді Св. Літургію, під час якої співали присутні українці під проводом мгра Ілька Цибрівського. Тенор Василь Мельничин відспівав при акомпаньяменті органів „Отче наш" Новохацького та молитву з „Запорожця за Дунаєм" „Владико неба і землі". Парохіяльний хор церкви Св. Духа проспівав під час Служби Божої тропар композитора Панченка. Після відправи отець Бирк провів віднову Хрищення, а після неї всі українці гимном 1000-ліття закінчили Богослужбу.

Після церкви д-р Василь і Оля Дробоцькі запросили всіх українців, а також духовенство й посадника міста П. Слон з мужем та інших визначних громадян до себе на прийняття. А відбулося воно в прегарному їхньому саді в тіні овочевих дерев та окруження прегарних весняних квітів.

Українці Кентакі є дуже вдячні родині Дробоцьких за їхній великий труд у підготові та проведенні так урочистого ювілею нашого Тисячоліття.

Також в інших місцевостях нашого стейту українці відзначають цю нашу величну дату, кожний по своїх спроможностях. 14-го лютого ц.р., наприклад, в Луївілю Богдан і Марта Гурки підготовили подібне святкування в катедрі Успення. При цьому теж роздано немало інформаційної літератури. Дуже гарну й змістовну проповідь про Хрищення Руси-України виголосив отець Медлей, а парохіяльний хор проспівав Панченка „Благослови, Боже".

Василь Мельничин

Негр...

(Закінчення зі стор. 1)

хнувся на совєтчиків, які приїхали в пошуках західних експертів для своєї індустрії. Захоплений новими можливостями, Робінсон старається бути кращим з кращих, а коли, будучи єдиним негром серед білих американських робітників, між ними виникло непорозуміння, він, не здаючи собі справи з наслідків, дається намовити властям внести скаргу про психічні і фізичні знущання. Совєти використали це для своїх пропагандивних цілей, а у процесі цього з Робінсона зробили героя. Запізно він опам'ятується, що використано його на те, щоб представити американців, як тих, що плекають расизм і брутальність, а совєтська система є багато краща, бо офіційно не толерує расизму. В заплату за використання його як пропагандивного знаряддя обрано його депутатом московської ради від його фабрики.

У 1933 році Робінсонові дозволено поїхати до Америки на вакаційну відпустку. Було це зроблено з розмислом, бо ж Америка в тому часі перебувала в стадії депресії, що й було використано для пропаганди і то устами колишнього американського громадянина. У дальшому ході своєї розповіді автор розказує про підсовєтське життя 1930-их років і про жахіття сталінського терору. Не зважаючи на те, що від 1935 року, він був громадянином Совєтського Союзу, йому завжди давали відчути, що він не „тутешній".

Впродовж 27-ох років Робінсон вносить аплікації на вакаційну візу до ЗСА, але не має успіхів. Чудом, через своє приятелювання з амбасадором Уганди, дістає запросини поїхати туди у відвідини в 1974 році. Сам Іді Амін цікавиться його долею й пропонує йому працю і громадянство Уганди. Цим разом Робінсон приймає працю, а за громадянство покищо дякує. В 1978 році за старанням знайомого в Інформаційній агенції ЗСА зі зеленою карткою в руках повертається до ЗСА, вирікається совєтського громадянства. Щойно у 1986 році стає знову громадянином Америки.

Цими днями 81-літній Робінсон проживає спокійно біля Вашінгтону і концентрується над своїми писаннями, надіючись, що американські громадяни бодай трішки зможуть зрозуміти країну його довголітнього перебування.

Р. Робінсон твердить і перестерігає своїх земляків-американців, що хоча тактика сьогодні під зарядом М. Горбачова є іншою, то ціль залишилася тою самою — завоювання цілого світу. Він перестерігає, що коли „Американський уряд прямуватиме теперішнім шляхом, то майбутні покоління мусітимуть дорого платити за це".

Прапрем'єра...

(Закінчення зі стор. 2)

Диригує оперою згаданий вже І. Лацанич. Режисером є А. Лимарєв, балетмайстром — В. Соболєв (обидва, мабуть, не наші), а художником чи декоратором — М. Риндзак.

„Олеська баляда" як музично-театральний твір не має претенсій, — як стверджує критика, — до так званого модерного стилю. Вона побудована радше за зразком клясичних традицій. Передусім цілий твір пронизаний мелосом, опертим на наспівності всієї музики, яка розцвічена українським фолкльором. Тому і називає критика Янівського „прекрасним мелодистом". Особливо видвигнений у музиці романтичний чинник сюжетности композиції. Самозрозуміло, що національно-політичний чинник не міг бути в цьому творі наголошений. Вагому ролю відограють у опері хорово масові гурти в чотирьох із п'яти сцен, де кожна має свій питомий характер, як ось хоч би перша картина з мальовничою мізансценою „Ярмарок у Луцьку". Особливо додатнім і відрадним явищем є ствердження, що музика Янівського наскрізь національна, сповнена рідної барвистости і молодечої ідивідуальности автора.

Дивно і незрозуміло, що самий спів і гру виконавців критика збуває тільки загальною фразою „високопрофесійне виконання". Зате про недомагання твору знайдемо тут дещо більше. Однак, гаразд, що, за запевненнями тієї ж критики, недоліки можна буде в дальшому виправити.

Деяким картинам мало б недоставати музичної та сценічної довершености. Вдало мала б бути написана перша і п'ята картина з участю хорів та ідейною цілеспрямованістю оборони української землі. Мистецько вирізняється головно третя картина заручин Орисі з веснянково-обрядовими співами.

Ми мусимо зрозуміти, що композитор Богдан Янівський не міг відтворити зовсім чітко і належно ідею національно-визвольної боротьби проти поневолення під кнутом російсько-большевицької цензури. Проте в творі сама ідея заключена.

Ще подибуємо деякі зауваження щодо інструментації опери, буцім то брак там музичної пластичности чи знову ж — в оркестровці мали б бути деякі перенасичення міддю та ще незрівноваження звучности...

Похвальні вислови маємо про музичний провід І. Лацанича, режисерію і декорації. Та вкінці ще одно признання для музикотворця Б. Янівського, а саме, що в більшій частині опери знаходимо поєднання „музичної логіки з яскравістю театрального видовища".

Чи маємо сподіватись, що тут, на поселеннях, почуємо колинебудь цю цікаву оперову новизну принаймні з платівкою?

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 24-го липня 1988 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий БАТЬКО І БРАТ

СВ. П.

ОСИП ПЕТРОВИЧ

нар. в с. Кальне, пов. Стрий, Зах. Україна.

ПАНАХИДА відбудеться у похоронному заведенні Насевичів, 109 E Tabor Rd., Philadelphia, Pa., у п'ятницю, 29-го липня 1988 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — у суботу, 30-го липня ц. р. о год. 8:30 ранку в церкві Христа Царя, а звідтам на цвинтар св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Опечалені:
доньки:
МАРІЯ ВИННИЦЬКА
ВІРА ГРИНІШАК
ГАЛИНА АРМСТРОНГ
з родинами
син — брат МАКАРІЙ
сестра — АНАСТАЗІЯ КРОП з родиною

Об'єднання Мистців Української Сцени

ділиться сумною вісткою із своїм членством та українською громадою, що у середу, 20-го липня 1988 Б. р. відійшла у Вічність членка нашого Об'єднання

бл. п.

Олена Шишацька-Карапетіян

оперова співачка, кол. солістка Харківського Державного Театру.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відправлено в суботу, 23-го липня 1988 р., о год. 9-ій ранку в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Покрови у Філядельфії, Па., а відтак на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

СЛАВНА І ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленим: синові Андрієві, його Дружині та Доням щирі вислови співчуття складає

Управа ОМУС

Управа Станиці Братства к. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Дітройті, Миш.

повідомляє усіх Побратимів і Українську Громаду, що дня 22-го липня 1988 р. після довгої і важкої недуги відійшов у Вічність на 63-му році життя

сл. п.

Олександер Коссак

колишній підстаршина 1-ої Української Дивізії, учасник бою під Бродами, довголітній активний член станиці Братства, щирий український патріот.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 25-го липня 1988 р. з церкви Непорочного Зачаття ПДМ на цвинтар Мт. Олівет.

Дружині, Дітям і Родині Покійного Члени Станиці висловлюють щирі співчуття.

Гуцульський храм св. Юрія на „Верховині"

28-29-го травня ц.р. на „Верховині" — оселі Українського Братського Союзу в Глен Спей, Н.Й., гуцули урочисто відсвяткували храм св. Юрія.

Чи можна висловити, яке почуття охоплює гуцула-верховинця, коли почує про храм св. Юрія? В цей чарівний час, коли розбуджена земля вбирається в зелені шати, все живе радується і розвивається, цвитуть квіти на полонинах і приїжджає св. Юрій-Переможець на білому коні в круті та скалисті верхи гуцульських Карпат, покритих темними смерековими лісами. Думки-мрії газдів і газдинь у діяспорі летять до гражлів рідних у зелені полонини та високі гори і традиції Верховинської землі. Буде ходити по селах закосичена маржина у вінках, а в Юрієве навечір'я будуть горіти ватри перед оселями аж до півнів, бо празник цей ввесь у ворожінню, аби жодні уроки не ловились дорогоцінної маржини та щоб святий-лицар Юрій охороняв польську працю від нечистих та ворожих сил.

Ще 27-го травня, у п'ятницю рано, з площі св. Димитрія виїхав автобус із храмниками в далеку дорогу, повертаючи до Гамилтону і Баффало, щоб забрати людей, які теж їхали на храм.

Перед вечором приїхав автобус із храмниками на широке подвір'я „Верховини", де вже чекали на нас радісно усміхнені гуцули, які приїхали особовими автами раніше та щиро віталися з нами.

У головному будинку люди записалися у Л. Гайдарі, отримавши від неї ключі, розмістилися по привітних кімнатах зеленої „Верховини". Після смачної вечері розійшлися гості по „Верховині" і милувалися її вечірньою красою.

У суботу, 28-го травня Василина Михасюк реєструвала членів та продавала їм квитки на мистецьку програму.

Після обіду затрембітав Василь Соловчук у трембіту, сповіщаючи про початок храму св. Юрія та скликаючи громаду до свіжовідновленої просторої авдиторії на його відкриття.

З великою приємністю храмники оглядали виставку мистецьких картин маестра Богдана Божемського, які він зі смаком порозкладав на сцені і на столах. Були намальовані гуцули і гуцулки, церкви з карпатських сіл, дружинники з іконою, св. Юрій на коні, св. князь Володимир і св. княгиня Ольга та багато інших.

Гуцульський храм св. Юрія відкрив голова УСОГ на Канаду Степан Бакай. Він привітав гостей і газдів та газдинь, членів гуцульських товариств, подякував усім, що приїхали на „Верховину", та побажав якнайкраще провести храм св. Юрія, який проходив під прославою „Тисячоріччя християнств в Україні.

Д-р Михайло Лоза виголосив доповідь „Міркування з нагоди 1000-ліття Хрищення України". Після короткої дискусії над доповіддю голова Степан Бакай запросив членів УСОГ та гостей на гуцульське засідання.

Микола Більчак звітував про фінанси адміністрації журналу „Гуцульщина". Михайло Мохнач — голова контрольної комісії, перевіривши фінансовий стан УСОГ, дав признання Анні Стахів за зразкове його ведення. За видавництво „Монографії Гуцульщини" говорили: Дмитро Ткачук — голова видавничої комісії, Іван Андрусяк — секретар УСОГ, Михайло Луців — голова на ЗСА. Атанасій Стефурак з Пенсильванії. Танасій Опарик порадив, щоб краще насвітлити процес боротьби між двома світовими війнами, а головно дії УПА. Д-р Михайло Лоза запевнив членів УСОГ, що він має „Монографію Гуцульщини". Редактор Ігор Чмола виготовив величезну картку з велмеликом, убраним у гуцульському киптарі для В. Петришин, а учасники храму попідписувались на ній, бажаючи їй скорого видужання, доброго здоров'я та повороту до так потрібної праці на громадському полі.

Василина Д. Петришин — голова УСОГ, перебуває тепер у шпиталі, на наш превеликий жаль. Редактор Ігор Чмола сказав, що Василина Петришин є „мама гуцулів", бо вона так щиро піклується справами УСОГ. Заступник Голови Степан Бакай, який заступав Василину Д. Петришин, голову УСОГ, в часі її слабости, підкреслив, що ми всі дуже бажали б, щоб вона була з нами і вона надзвичайно потрібна на цьому храмі св. Юрія-Переможця.

Скінчивши засідання, присутні пішли перебратись на вечеру-бенкет.

Якраз у цьому часі відвідав „Верховину" Джек Піленс — наш актор, дуже пристійний, високий і говорить українською мовою. З ним гуцули багато говорили, а також зробили фотографії.

У чистенькій вигідній їдальні гуцули і їхні гості засіли за столи. Голова Степан Бакай відкрив бенкет, привітав чесних газдинь і газдів і просив заспівати „Многая літа" за 1000-ліття християнства в Україні.

Господар Степан Ґеник Березовський пояснив, що День св. Юрія на Гуцульщині — один із найбільш святочних днів.

Господар попросив о. Ігоря Пеленського провести молитву перед вечерею та поблагословив їжу. По смачній вечері господар представив членів головного стола та попросив їх до привітів. Храм св. Юрія вітали: о. Ігор Пеленський, Іван Олексин, голова Українського Братського Союзу, Михайло Луців, голова УСОГ на ЗСА, і Анна Стахів, яка привітала храм св. Юрія від голови Українського Світового Об'єднання Гуцулів Василини О. Петришин.

Дуже було приємно як господар правдивою гуцульською говіркою продеклямував:

Скаж тота полонинка на
весні весела.
Єк овечки на ню ідут
из кожного села.

Єк овечки на ню ідут
та все біленькії.
А за ними вівчарики,
хлопці молодії...

Отець Ігор Пеленський закінчив бенкет молитвою. Мистецьку частину програми відкрив Михайло Луців — аранжер у авдиторії. На сцену вийшла Іванка Кононів і жартівливо почала свій виступ, на що присутні весело зареагували. Вона вибрала надзвичайно гарну в'язанку гуцульських співанок і виконала їх дуже добре, пізніше заграла на дримбі. Знайомі звуки журливої дримби чарували гуцулів і вони нагородили І. Кононів грімкими оплесками.

Ой заграйте, музиченьки,
щоби люди чули.
Щоби знали, єк данцуют,
сараки гуцули.

Спочатку зачали грати гуцульські троїсті музики, а присутні танцювали, що мали сили, на зміну їм грала оркестра Б. Гірняка. В міжчасі Анна Стахів і Ґалина Трутяк продавали квитки на прекрасну керамічну вазу роботи Дарії Кулеби, яку вона подарувала на гуцульський храм св. Юрія. Продано 175 квитків, а вазу виграв В. Стахів. Розбавлені присутні заспівали „Многая літа" Стаховим, які святкували 50-ліття подружнього життя. Також співали „Многая літа" Наді Андрушко у День її уродин.

У неділю 29-го травня рано, гарно вивбирані храмники йшли до дерев'яної гуцульської церкви св. Володимира в Глен Спей на „Верховині", яка вщерть виповнилась побожними вірними. Отець І. Пеленський відправив Службу Божу. Після неї вірні вийшли на церковне подвір'я і довга процесія їх з хоругвами та прапорами воїнів пішла до символічної могили, де священики відслужили соборну Зеленосвяткову Панахиду за упокій душ поляглих у боротьбі за волю України і за спокій душ членів УСОГ, які відійшли в засвіти. Сумно співали присутні „Вічную пам'ять" для тих, що їх нема вже між нами. Затрубіла трубка тужливу мелодію, а на кінець заридала трембіта високо на символічній могилі.

Якраз о 12-ій годині задзвонили церковні дзвони по всіх українських церквах на прославу 1000-ліття християнства в Україні. Тому що автобус не їхав до Торонто в неділю, а в понеділок, то гуцули ще набувалися на „Верховині" — прощали рідних і знайомих, котрі від'їжджали автами додому — бажали їм щасливої дороги.

Рано 30-го травня почали храмники готовитись у дорогу: з'їли полуденок, подякували господарям і господиням за смачні харчі та добру обслугу, заспівали „Многая літа" Іванові Олексиному та всім працівникам „Верховини", посідали в автобус і повні незабутніх вражінь рушили в дорогу під проводом нашого гуцула Степана Ґеника-Березовського.

Галя Трутяк

Святкування ювілею Хрищення України в Сан Дієґо

Парафіяни української католицької церкви Матери Божої Неустаючої Помочи в Сан Дієґо з піднесенням готувалися до візитації Владики Іннокентія Лотоцького і спільного святкування з ним Тисячоліття Хрищення України. У всьому давав порядок, вказівки наш „бос" о. Андрій Микита.

Крім гостя з Чикаґо Владики Іннокентія ми сподівалися гостей з Лос Анджелесу, наших сусідів. Погодився приїхати маестро Володимир Божик із своїм гарнозвучним хором, який вже довгі роки існує при тамтешній українській католицькій церкві. Були і тимчасові жителі теплого Сан Дієґо, люди із холодної ще тоді Канади і інших стейтів Америки.

Владика прибув до нас 15-го квітня. У пополудневих годинах відбулося інтерв'ю Владики з місцевою католицькою пресою. Воно появилося у часописі „Саутерн Кросс". У цьому інтерв'ю Владика розповів про знищення Української Католицької Церкви в Україні совєтським режимом та її живучість у новітніх катакомбах, жертвенність її визнавців та її зростання. Крім того у часописі надруковано довгу статтю про святкування ювілею Тисячоліття Хрищення Київської Руси-України, яке українці в Сан Дієґо відзначили 15-17-го квітня. Там також сказано, як Москва обманює світ і приписує собі Хрищення Київської Руси. Сказано про ситуацію в Римі, звідки велика делеґація поїхала до Москви і про заяву Папи, який сказав, що буде святкувати цей ювілей з українцями у Римі. Про приїзд Й. Терелі і його свідчення про нашу церкву в Україні та її відродження. Того самого дня в год. 7-ій вечора о. Андрій Микита і о. Михайло Курило відправили Святу Літургію. По Святій Літургії Владика сказав проповідь-науку по-українськи і по-англійськи. Дорогий гість вказав на велич Хрищення України, користі і благодаті, які зійшли на наш народ на протязі віків. З вірою в Христа він витримав тяжкі часи знущань і насилля, зложив величезні жертви служителів і вірних і тепер стоїть у нерівному змагу з атеїзмом світу, який в першу чергу хоче знищити українські церкви. В суботу, 16-го квітня, в год. 8-ій рано Святу Літургію відправив Владика при співслужінні о. А. Микити і о. М. Курила. Про красу наших Богослужень висловилось багато чужинців, а вона дійсно чудова, коли її служать священики з єпископом. У проповіді Владика вказав на благодаті, спосіб сприйняття життя, що їх принесла христова віра в Україну і для людства взагалі. Вказав на зубожілий духово світ в країнах атеїзму, його скрайности і можливість знищення. З другої сторони вказав на Христову науку братньої любови, взаємодопомоги і взаємопрощення. Для багатьох слухачів була це мовби підготова вірних до дії, яка відбулася в церкві о год. 4-ій по полудні, чину взаємного прощення. Було це щось своєрідного, не бувалого. По відчитанні молитов Владика сказав науку, в якій вказав, як глибокий чин прощення у християнській релігії. Вказав на відпруження і душевний спокій, яке дає людині любов ближнього і прощення. Всі люди є лише люди. Одначе у цей великий ювілей при Божій помочі ми повинні обновитись, наблизитися до нашого правзору — Христа. Тоді Владика звернувся до вірних, щоб простили йому, священикам і взаємно собі. В церкві пронеслось тихе „Прощаємо". Чин взаємного прощення переведено. Якщо так жити, то це є сила, яка у другому, надходячому тисячолітті дасть нам можливість доконати великі діла, сказав о. Андрій.

Прийшла неділя 17-го квітня. Ще довго перед Богослуженням людно і гамірно було біля церкви і в церковній залі. Приїхали гості, хор, багато американців, які ходять до нашої церкви. Вони мають дві Богослужби щонеділі по-англійськи. Владика Іннокентій Лотоцький, о. Михайло Курило, о. Андрій Микита і диякон Осип Чопіль відправили Богослуження. Милозвучно співав хор з Лос Анджелесу під керівництвом маестра Володимира Божика. Для багатьох це Богослуження залишилось гарним спомином на ціле життя.

Проповідь Владики знову полонила слухачів. Хрищення — сива давнина, наші прапрадіди, перші літописи, великі храми Божі, могутність, промінювання Христової науки на інші народи. Далі повів нас Владика через століття до наших часів, до страждающої Батьківщини, до заключення, що Бог і правда переможуть.

По Богослуженні Владика поблагословив мандрівну ікону Матері Божої для нашої парафії. Ця ікона буде передаватися від родини до родини. Її присутність у хаті буде своєрідним святом. У той час дана родина повинна молитись і через Матір Божу просити ласк Божих для себе, ближніх — головно хворих і страждаючих братів наших в Україні. Жінки з жіночого товариства приготовили святочний обід у церковній залі в честь дорогого гостя Владики Іннокентія. Владика благословив дари, гарно співав хор. З коротким словом виступили оба священики, представник православної громади і Владика Іннокентій. Він висловив задоволення з ситуації в парафії, за добре вдержування церковних будинків, за те, що наша парафія має двох питомців — одного в Римі, другого в Стемфорді. Просив до дальшої любови і співпраці, щоб з вірою і об'єднано зустріти друге тисячоліття.

Олександер Ґереґа